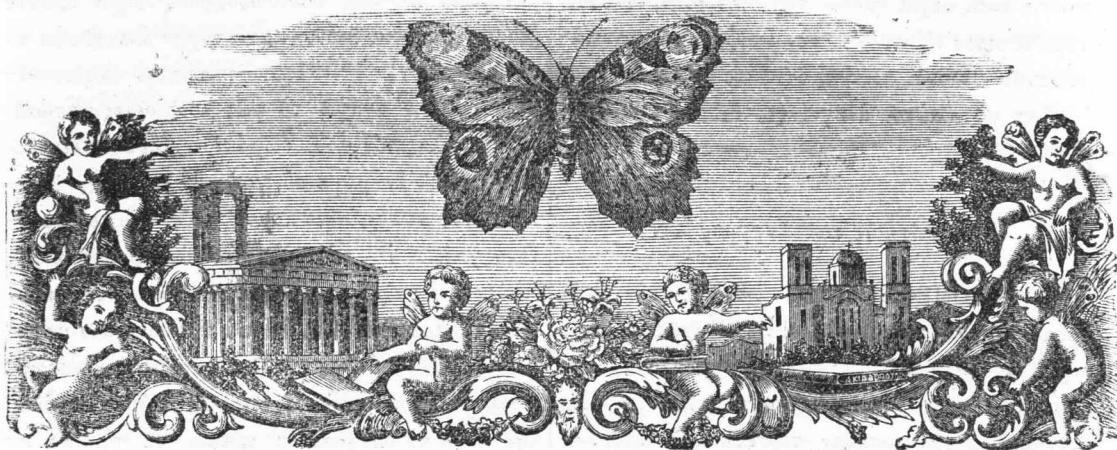

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΔΟΛΟΓΙΑ,

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ,

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Β'.

30 ΜΑΪΟΥ, 1864.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 34

ΟΙ

ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ ΘΕΟΙ

Υπό

ΕΡΡΙΚΟΥ ΤΑΪΝΕ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ,

Υπό

ΑΓΓΕΛΟΥ Σ. ΒΛΑΧΟΥ.

Πρόλογος τοῦ Μεταφραστοῦ.

ΗΕΥΦΥΕΣΤΑΤΗ περὶ τῆς τύχης τῶν τῆς ἀρχαίας μυθολογίας Θεῶν διατριβὴ, ἡς προσφέρομεν εἰς τὸ κοινὸν τὴν μετάφρασιν, ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον πάρα τοῦ συγγραφέως γαλλική ἐν τῇ Ἑπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων (Revue des Deux Mondes, Livr. du 1 Avril, 1853), ἐπικυρώσασα καὶ αὐτὴ ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἥδη εἶχε ῥυθῆ περὶ τοῦ εὐφυεστέρου τῶν νεωτέρων γερμανῶν ποιητῶν καὶ πεζογράφων, ὅτι δηλ. ὁ Αἴνε, φύτις καθ' αὐτὸ γαλλική, κατὰ λάθος εἶχε γεννηθῆ γερμανός. Όταν τις διμωρὸς ἀναλογισθῆ ὅτι δὲ γράψας τοὺς Ἐξορίστους Θεοὺς ἦν Ιούδαιος τὸ γένος, ἀπατρις, χωρὶς στέγης καὶ χωρὶς πεντάν, κοσμοπολίτης ἐ-

πομένως, ὡς ὅλοι του οἱ πατριῶται, δύναται εὐκόλως νὰ συμβιβάσῃ τοὺς ἀντιποιούμένους τῆς πατρότητός του τόπους, καὶ νὰ παρηγορήσῃ ἀμφοτέρους, διὰ τῆς ιδέας ὅτι ὁ Αἴνε καὶ γερμανὸς ἦτο καὶ γάλλος, ἀφοῦ οὐδέτερον ἦτο τούτων.

Οἱ ἔξδριστοι Θεοὶ, μόλις δημοσιεύθητες γαλλικοῖς, μετεφράσθησαν πάραυτα ὑπὸ ἀνωνύμου τινος εἰς τὸ γερμανικὸν, ἄνευ ἀδείας καὶ ἐν παντελεῖ μάλιστα ἀγνοίᾳ τοῦ συγγραφέως. Τοῦτο ἡνάγκασε τὸν Αἴνε νὰ μεταφράσῃ πάραυτα μόνος τὸ ἔργον του εἰς τὴν πάτριον αὐτοῦ γλῶσσαν, καὶ νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὸ διὰ νέον τῆς γερμανικῆς του γραφίδος προϊὸν ἐν τῷ περιοδικῷ : Blätter für literarische Unterhaltung. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, δημοσιεύσας νέαν συλλογὴν γερμανικῶν αὐτοῦ ἔργων, ὑπὸ τὸν τίτλον : Aräumixta (Vermischte Schriften) συμπεριέλαβε καὶ τοὺς Ἐξορίστους Θεοὺς, ὃν νεωτάτη ἔκδοσις εἶνε ἡ ἐν τῷ ἑδόμῳ τόμῳ τῶν ἐν Ἀμβούργῳ δημοσιευμένων νῦν, ἐπιμελεῖς τοῦ Λέοντος Strodtmann, ἀπάντων τοῦ προώρως ἀποβιώσαντος συγγραφέως.

Τὴν τελευταίαν ταύτην ἔκδοσιν τοῦ προκειμένου ἔργου, συμπεπληρωμένην ἐν ὑποστημένεσι ἐξ ἀντιπαραθολῆς πρὸς τὴν γαλλικὴν αὐτοῦ μορφὴν, ἐλάδομεν ὡς κείμενον τῆς προκειμένης μεταφράσεως.

Μὴ δέ τινα τῶν ἡμετέρων ἀναγγωστῶν σκαν-

δολίση ή ἐλαφρὰ γλῶσσα, δι' ἡς ὁ συγγραφεὺς φαίνεται ἐν προοιμίῳ λαλῶν περὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ ἀντιπαραβολὴν πρὸς τοὺς εἰδωλολατρικούς τῆς ἀρχαιότητος χρόνους¹ διαν ἀναγνώσωσι μέχρι τέλους τὴν διατριβὴν, θέλουσιν ἀκριβέστερον ἐκτιμήσει τὴν ἔποψιν τοῦ συγγραφέως, καὶ θέλουσι πειθῆ, διτεῖς οὔτε ὁ Λίνε ἡσένησε γράψας οὔτε αὐτοὶ ἀναγνόντες τοὺς Ἐξορίστους Θεούς.

Προεισήγησις τοῦ Συγγραφέως.

ΜΑΡΕΡΧΟΜΕΘΑ πάντες, ἀνθρώποι καὶ θεοί, δοξασίαι καὶ παραδόσεις. Εἶναι δὲ ἵσως εὐσεβεῖς ἔργον νὰ σώσῃ τις τὰς τελευταίας ταύτας ἀπὸ παντελοῦς λόθις, ταριχέων, οὗτως εἰπεῖν, αὐτάς, οὐχὶ κατὰ τὴν μυστρὰν τοῦ Γκαννάλ μέθοδον, ἀλλὰ διὰ τῶν κρυψίων μέσων τοῦ ποιητικοῦ φραμακείου. Ναὶ, θυγατρουσιν αἱ δοξασίαι, καὶ θηγατρουσι μετ' αὐτῶν αἱ παραδόσεις. Σβέννυνται, οὐχὶ μόνον ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις, ἀλλὰ μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ὑπερβορείων μερῶν τοῦ ακρομού, ὅπου ἡνθεὶ ἄλλοτε ἡ μᾶλλον εὔχρους τῶν δειπνιδιμονιῶν. Οἱ διερχόμενοι σήμερον τὰς ψυχὰς αὐτὰς χώρας μεταρρύστολοι παραπονοῦνται κατὰ τῆς ἀπιστίας τῶν κατοίκων των. Δικός τις ἴερεὺς, πειρηγηθεὶς εἰς τὰ βόρεια τῆς Γροελανδίας, διηγεῖται ἡτι, ἐρωτήσας γέροντά τινα περὶ τῶν σημερινῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν τοῦ γροελανδικοῦ λαοῦ, ἥκουσεν εἰς ἀπάντησιν: Ἅλλοτε ἐπίστευον εἰς τὴν σελήνην σήμερον οὐδὲ εἰς αὐτὴν πλέον πιστεύουσι.

Ἐν Παρισίοις, 19 Μαρτίου 1853.

'Εργάτης "Aire."

ΜΑΡΑΔΟΞΟΣ τέγην ἡ συγγραφική ἄλλος μὲν ἔχει τύχην ἀσκῶν αὐτὴν, ἄλλος δὲ ἀτυχίαν. Ἄλλα τὴν φοβερωτέρα τῶν ἀτυχιῶν ἔχει ἵσως ὁ πτωχὸς φίλος μου Ἑζένιος Κίτζλερ, *magister artium* ἐν Γοτίγγη. Οὐδεὶς εἰν' ἐκεῖ πολυμαθέστερος, πλουσιώτερος ἰδεῶν, ἐργατικώτερος ἢ ὁ φίλος μου, καὶ ζυμώς οὐδὲν αὐτοῦ ἔργον ἐφάνη μέχρις ὥρας εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας. Οἱ γέρων βιβλιοθηκάριος Στῆφελ ἐμειδία πάντοτε, δοάκις ὁ Κίτζλερ τοῦ ἐζήτει κανένεν βιβλίον, οὗτινος εἰχεν, ἔλεγε, μεγίστην ἀνάγκην, δι' ἐν ἔργον, ὅπερ ἐγράφεν· « θὰ γράψῃς ἀκόμη πολὺν καιρὸν » ἐψιθύριζεν ὁ γέρων Στῆφελ ἀναβριγώμενος τὴν ἀναβάθμον. Κ' αἱ μα-

γείρισσαι αὐταὶ ἐγέλων, δοάκις ἐλάμβανον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης βιβλίον τί « διὰ τὸν Κίτζλερ. » Ὁ ταλαιπωρος, ἐνομίζετο γενικῶς ζῶον, ἐνῷ δὲν ἦτο τῇ ἀληθείᾳ ἢ μόνον ἔντιμος ἀνθρωπος. Οὐδεὶς ἐγνώριζεν ἀληθῶς, διατὶ οὐδέποτε εἰχεν ἐκδοθῆ βιβλίον του, καὶ μόνον κατὰ τύχην ἀνεκάλυψα τὸ αἴτιον, ὅτε τὸν ἐπεσκέψθη ποτὲ περὶ τὸ μεσονύκτιον διὰ ν' ἀνάψω τὸ φῶς μου· διότι κατώκει εἰς τὸ πλαγινόν μου δωμάτιον. Εἶχε τελειώσει πρὸ μικροῦ ἐν μέγα σύγγραμμα περὶ τῆς λαμπρότητος τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλλ' οὐδόλως ἐφαίνετο χαίρων ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐθεώρει μάλιστα περιλύπως τὸ χειρόγραφόν του. — Τόρα, τέλος πάντων, τὸν εἶπον, θὰ λάμψῃ καὶ τὸ σηματόσημο μεταξὺ τῶν νέων βιβλίων τῆς λειψίακης πανηγύρεως! — Ἄχ! ὅχι ἐξέναξεν ἐκεῖνος ἐκ βάθους καρδίας· καὶ αὐτὸ τὸ σύγγραμμα πρέπει νὰ τὸ φίψω εἰς τὸ πῦρ, καθὼς τὸ ἄλλα. Καὶ μοὶ ἐνεπιστέψθη τὸ φοβερόν του μυστικόν. Οἱ πτωχὸς *magisler* εἶχε πραγματικῶς τὴν χειροτέραν ἀτυχίαν, δοάκις ἐγράφε βιβλίον τι. Ἀφοῦ, δηλονότι, ἀνέπτυσσεν ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικτέου θέματος ὅλα τοῦ τὰ ἐπιχειρήματα, ἐνόμιζε χρέος του νὰ παραθέσῃ ἐπίστης ὅσας ἐνστάσεις ἡδύνατο νὰ προτάξῃ ἐναντίος τις. Άνεσκαπτε τότε, ἐκ τῆς ἀντιθέτου ἐπόψεως, τὰ λεπτότερα ἐπιχειρήματα, κ' ἐνῷ ταῦτα ἐφέται ζοφύουν ἀνεπαισθήτως ἐν τῇ διανοίᾳ του, συνέβαινε πάντοτε, μόλις περιτουμένου τοῦ βιβλίου, νὰ βλέπῃ ὁ ταλαιπωρος συγγραφεὺς ὅλως μετεστραμμένας τὰς ἰδέας του, καὶ ἀνατέλλουσαν μάλιστα ἐν τῷ πνεύματι του πεποιθησιν ὅλως ἀντιθέτον τῆς ἐν τῷ βιβλίῳ του. Τότε δὲ εἶχεν ἐπίστης τὴν εὐσυνειδησίαν (ἢ θὰ εἶχεν ἀναντιξήτως καὶ γάλλος συγγραφεὺς), νὰ θυτιάσῃ τὴν δάφνην τῆς φιλολογικῆς του, δόξης ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ἀληθίας, καὶ παρέδιδε τὸ χειρόγραφόν του εἰς τὸν Ἡφαιστον. Διὰ τοῦτο ἐστέναξε τοσοῦτον ἐκ βάθους καρδίας, ἀφοῦ εἶχεν ὅδη ἀποδείξει τὴν λαμπρότητα τοῦ χριστιανισμοῦ. — Συνέλεξα, μὲ εἶπε βαρυθύμως, εἴκοσιν ὅλα κάνιστρα περικοπῶν ἀπὸ πατέρας τῆς ἐκκλησίας· ἡγρύπνησα ὀλοκλήρους νύκτας ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἀναγινώσκων τὰς πράξεις τῶν ἀγίων ἀποστόλων, ἐνῷ εἰς τὸ δωμάτιον σου ἔπινον πούντες κ' ἐτραγύδουν τὸν *Landesvater* (1)· ἐπλήρωσα τριάκοντα ὅκτω, ἐν ἴδρωτι τοῦ προσώπου μου κερδημένα, τάλληρα εἰς τὸν

(1) Ἐθνικὸν γερμανικὸν ἄσμα, ψαλλόμενον παρὰ τῶν σπουδαστῶν. Σ. Μ.

Vanderhoeck καὶ Ruprecht διὰ νέα θεολογικά βιβλία, τὰ ὅποια ἔχρειαζόμην διὰ τὸ σύγγραμμά μου, ἀντὶ ν' ἀγοράσω μ' αὐτὰ τὰ χρήματα ὡραίαν πίπαν ἀπὸ σήπιουν εἰργάσθην ὡς σκῦλος δύο ἔτη, δύο πολύτιμα τῆς ζωῆς μου ἔτη,. . . καὶ ὅλ' αὐτὰ διὰ νὰ γείνω γελοῖος, διὰ νὰ ταπεινώσω τοὺς δοφθαλμοὺς ὡς κατηγυμένος τις καυχηματίας, ὅταν ἡ Κυρία ἐκκλησιαστικὴ σύμβουλος Πλάνη μ' ἐρωτήσῃ — «Καὶ πότε ἐκδίδεται ἡ λαμπρότης τοῦ χριστιανισμοῦ?» Αχ! τὸ βιβλίον ἐτελείωσεν, ἐξηκολούθησεν δὲ πτωχὸς Κίτζλερ, καὶ θὰ ἤρεσε καὶ εἰς τὸ κοινὸν, διότι διετράνωσα ἐν αὐτῷ τὴν νίκην τοῦ χριστιανισμοῦ κατὰ τῆς εἰδωλολατρείας, ἀποδείξας, ὅτι ἡ νίκη αὐτῇ ἦν ἐπίσης νίκη τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δρθοῦ λόγου κατὰ τοῦ δόλου καὶ τῆς πλάνης. Άλλα... δυστυχής ἐγώ! συναισθάνομαι εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου, ὅτι ...

— Αρκεῖ, μὴ προχωρῆς! ἀνέκραξα ἐγὼ μετὰ δικαίας ἀποτροπίσεως, μὴ τολμᾶς τετυφλωμένες ν' ἀμαυρώσης δὲ τις ὑψηλὸν καὶ νὰ σύρῃς χαμαὶ ὅτι λαμπρόν. Καὶ ἂν θέλης ν' ἀρνηθῆς τὰ θαύματα τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν δύνασαι δύμας ν' ἀρνηθῆς δὲ τις καὶ ἡ νίκη αὐτὴ τοῦ Εὐαγγελίου ὑπῆρξε θαύμα. Μικρὰ δύμὰς ἀφρουρήτων ἀνθρώπων εἰσεχώρησεν εἰς τὸν μέγαν ῥωμαϊκὸν κόσμον, περιεφρόνησε τοὺς ὄπλοιφρούς καὶ τοὺς σοφούς του, κ' ἐθράμμευσε διὰ μόνου τοῦ λόγου, . . . ἀλλ' ὅποιου λόγου! Ή κατεσκληκυῖα ἥδη εἰδωλολατρεία ἐσείσθη καὶ διερράγη πανταχόθεν ἀμ' ἀκούσασα τοῦ λόγου τῶν ζένων ἐκείνων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἵτινες, νέαν βασιλείειν τῶν οὐρανῶν εὐαγγελιζόμενοι εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον, οὐδὲν αὐτοῦ ἐφορεῦντο, οὔτε τὰς γηλὰς τῶν θηρίων, οὔτε τὴν δρυγὴν τῶν θηριωδεστέρων ἔτι ἀνθρώπων, οὔτε τὸ ξίφος, οὔτε τὸ πῦρ, . . . διότι αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν ξίφος καὶ πῦρ, πῦρ καὶ ξίφος τοῦ Θεοῦ! Τὸ ξίφος αὐτὸς ἀπέκοψε τὸ μαραμένον φύλακωμα καὶ τοὺς ἀπαλληλαμένους κλάδους τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, κ' ἔσωσεν οὕτως αὐτὸς τῆς φαγεδαίνης καὶ σήψεως τὸ πῦρ αὐτὸς ἐθέρμανε πάλιν ἔνδοθεν τὸν ἀπεψυχραμένον του κορμὸν, δστις ἀνεβλάστησε φύλακα τρυφερὰ, κ' εὐώδη ἀνέδωκεν ἀνθη. Ή πρώτη αὔτη ἐμφάνισις τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ πάλη του καὶ ἡ ἐντελῆς αὐτοῦ νίκη εἶνα τὸ καταπληκτικότερον καὶ ὑψηλότερον φαινόμενον τῆς παγκοσμίου ἴστορίας.

Τοὺς λόγους αὐτοὺς εἶπον τοσοῦτον ἐπισημότερον, καθόσον καὶ ἡ φωνὴ μου, μεθ' ἵκανην πόσιν ἀιματεκίου ζύθου, εἴχε καταστῆ ἡχηροτάτη.

Οἱ Ἐρβίκος Κίτζλερ δύμας, οὐδαμῶς ἐκ τοῦ λόγου μου ταραχθεὶς, ἀπήντησεν, εἰρωνικῶς καὶ πικρῶς συνάμη μειδιῶν — Μὴ κοπιᾶς εἰς μάτην, ἀδελφέ! Όσα σὺ τόρα μὲ λέγεις, εἴπον ἐγὼ αὐτὸς πολὺ καλλίτερον κ' ἐξήτασα πολὺ βαθύτερον εἰς αὐτὸ τὸ χειρόγραφον. Εἰς αὐτὸ τὸ εἰκόνισα διὰ τῶν ζωηροτέρων χρωμάτων τοὺς διεφθαρμένους τῆς εἰδωλολατρείας καιρούς, καὶ δύναμαι νὰ καυχηθῶ διὰ δὲν ὑπολείπομαι τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ τολμηρὸν τῶν εἰκόνων. ἔδειξα πόσον οἱ Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι εἶχον ἐξαγχειαθῆ διὰ τοῦ παραδείγματος τῶν Θεῶν ἐκείνων, οἵτινες, κατὰ τὸ ἀποδιδόμενα εἰς αὐτοὺς αἰσχη, μόλις θὰ ἤσαν ἄξιοι νὰ λέγωνται ἄνθρωποι. Ἀπέδειξα καθαρότατα, ὅτι καὶ ὁ Ζεὺς αὐτὸς, ὁ τῶν Θεῶν ὑπατος, εἶχεν ἐκατοστάκις γείνει ἄξιος εἰρκτῆς, ἀλλ' ὅχι καὶ χρυσῆς, κατὰ τὸν βασιλικὸν ἀννοθερικὸν ποινικὸν κώδικα. Ἐξ ἐναντίας δὲ παρέφρασα δεόντως τὰ γέθικὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἀξιώματα, καὶ κατέδειξα πῶς οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ, κατὰ τὸ θεῖον αὐτῶν πρότυπον, ἐδίδαξαν καὶ ἤσκησαν μάνον τὴν καλλίστην ἀγνότητα ήθῶν, καίτοι περιεφρονοῦντο δι' αὐτὸ καὶ κατεδιώκοντο. Τὸ δὲ ὑραιότερον τοῦ συγγράμματος μου μέρος εἶνε, ὅπου περιγράφω πλήρης ἐνθουσιασμοῦ πῶς δὲ νέος χριστιανισμὸς, δι μικρὸς Δανιὴλ, ἀντετάχθη εἰς τὴν γηραιὰν εἰδωλολατρείαν κ' ἐφόνευσε τὸν μέγκυν αὐτὸν Γολιάθ. Πλὴν, φεῦ! δὲ ἀγῶν οὗτος μὲ φαίνεται ἔκτοτε ὑφῆς παραδίοξον ἐποψιν. Ὄλη μου ἡ διάθεσις, ὅλος δὲ ὑπὲρ τῆς ἀπολογίας ἐκείνης ἔρως ἐσβέσθη εἰς τὰ στήθη μου, ὃς ἀνελογίσθη πῶς ἥδυνατο ἀντιδοξῶν τις νὰ εἰκονίσῃ τὸν θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Κατὰ δυστυχίαν περιέπεσον εἰς τοὺς χειράς μου νέοι τινες συγγραφεῖς, δὲ Ἐδουάρδος Γίεβων π. χ., οἵτινες, ἡκιστα εὐνοϊκῶς περὶ τῆς νίκης ἐκείνης ἐκφραζόμενοι, δὲν ἐφαίνοντο λίαν εὐχαριστημένοι, ὅτι οἱ χριστιανοὶ κατέφυγον καὶ εἰς τὸ κοσμικὸν ξίφος καὶ πῦρ δσάκις τὸ πνευματικὸν δὲν ἐξήρκει. Καὶ σοὶ ἐξομολογοῦμαι, ὅτι ἥσθάνθην ἐπὶ τέλους ἀλγεινόν τινα οἴκτον διὰ τὰ λείψανα τῆς εἰδωλολατρείας, διὰ τοὺς ὡραίους ἐκείνους νηὸν καὶ τὰ εὐμορφα ἐκείνα ἀγάλματα, ἀτινα δὲν ἀνηκον πλέον εἰς τὴν θρησκείαν, ἡτις πολὺ ἥδη πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως εἶχεν ἀποθάνει, ἀλλ' εἰς τὴν τέχνην, ἡτις ζῆ αἰωνία. Γρανθησαν ποτὲ οἱ δοφθαλμοὶ μου, ὅτε κατὰ τύχην ἀνέγνωσα εἰς τὴν βιβλιοθήκην τὸν «ὑπὲρ τῶν iερῶν» λόγον τοῦ Λιθανίου, ἐνῷ δὲ γέρων Ἑλλην ἐξώρκιζε περιπαθέστατα τοὺς εὔσεβεῖς Βαρθόλωμούς νὰ φεισθῶσι

τῶν πολυτίμων ἐκείνων ἀριστουργημάτων, διὸ τὸν τὸ πλαστικὸν τῶν Ἑλλήνων πνεῦμα εἶχεν δραῖσει τὸν κόσμον. Μάτην ὅμως! Τὰ μηνιεῖται ἐκεῖνα τοῦ ἔχος τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπερ παρῆλθεν ἀνεπιστρέπτει, ἀπαξὲ μόνον ἀνθησαν, κατεστράφησαν ἀμετακλήτως ὑπὸ ζῆλου ἐξολοθρευτικοῦ . . . — Ὁχι, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Magister, δὲν θέλω νὰ συμμετάσχω κ' ἐγὼ τοιαύτης πρᾶξεως διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου μου, ὥχι! δὲν τὸ θέλω. Εἰς σᾶς, συντετριμένα τοῦ κάλλους ἀγάλματα, εἰς σᾶς, δαίμονες τῶν ἀποθανόντων Θεῶν, οἵτινες ὡς προσφιλεῖς μόνον σκοτία παρεμείνατε εἰς τὰ ὑπογόνια τῆς ποιῆσεως κράτη, εἰς σᾶς θυσιάζω τὸ βιβλίον τοῦτο!

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἐρέτικος Κίτζλερ, ἔρριψε τὸ χειρόγραφόν του εἰς τὸ πῦρ τῆς ἑστίας, κ' ἐξ ὅλης τῆς Λαμπρότητος τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπέμεινε φαινόμενον σπόδος.

Ταῦτα συνέβησαν ἐν Γοτίγγη τὸν χειμῶνα τοῦ 1820, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀπαισίας ἐκείνης νυκτὸς, καθ' ἣν ὁ κλητὴρ τοῦ πανεμιστημού Δόρις ἐξυλοκοπήθη ἀσπλάγχνως, καὶ ὅγδοικοντα πέντε προκλήσεις εἰς μονομαχίαν ἐγένοντο μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Burschenschaft καὶ τῶν Landsmannschaften. Τί ἀλύπτωτον ζύλον ἦτον ἐκεῖνο, τὸ δίκην φραγδίκις βροχῆς πέσδων κατὰ τῆς εὐρείας ἑάκεως τοῦ δυστυχοῦς αἰλητῆρος! Παρηγορήθη ὅμως οὕτως, ὡς καθὸς χριστιανὸς, διὰ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι θέλομεν ἀποζημιωθῆναι οὐρανοῖς διὰ τὸ ἐπὶ γῆς ἀναξιοπαθήματα ἡμῶν.

Πλὴν ταῦτα συνέβησαν πρὸ καιροῦ. Οἱ γέρων Δόρις ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ ὑποφέρων καὶ κοιμᾶται ἥδη ἐν τῷ εἰρηνικῷ του ἀποχωρήματι πρὸ τῆς Βεενδείου πύλης. Αἱ δύο μεγάλαι φατέραι, αἱ πληροῦσαι ποτὲ τὰ πεδία τοῦ Βόθδεν, Ρίτσεγκρούγ καὶ Ράζεμπῦλε διὰ τῆς πολεμικῆς τῶν ξιφῶν των κλαγγῆς, ἔπιον πρὸ καιροῦ ἀδελφικῶς εἰς ὑγείαν ἀλλήλων, συνκισθανθεῖσαι τὴν ἀμοιβαίνην τῶν οὐδαμινότητα, καὶ ἐπὶ τοῦ χαράσσοντος τὰς γραμμὰς ταύτας ἡσκησεν ἐπίσης ὁ χρόνος τὴν παντοδύναμον αὐτοῦ ἐπιβροήν. Εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου δὲν λάμπει πλέον ἡ τότε φαιδρότης, καὶ ἡ καρδία μου ἐβάρυνε· ὅπου ἄλλοτε ἐγέλων, κλείω τόρα, καὶ ακίνθιστος μόνος τὰ εἰδωλα τῆς τότε λατρείας μου.

Ἔτο ποτὲ καιρὸς, καθ' ὃν ἐφίλουν εὐλαβῆς τὴν γεῖρα παντὸς Καπουσίνου. ὃν ἀπάντων καθ' ὅδον. Ήμην παιδίον τότε καὶ ὁ πατήρ μου μ' ἐθεώρει ἀμέριμνος, γνωρίζων ὅτι τὰ γείλη μου δὲν θειλού-

άρκεσθη πάντοτε εἰς καπουσίνειον κρέας. Ηὔξηθην πραγματικῶς, κ' ἐφίλουν ὡραίας γυναικας! . . . , ἀλλὰ μ' ἔβλεπον ἐνίστε τόσον περιλύπως, ὥστε ἐφριστον ἐκ τρόμου ἐν μέσῳ τῆς χρεᾶς. Ήτο κεκρυμμένον τι δυστύχημα, ὅπερ πάντες ἔπασχον, καὶ ὅμως οὐδεὶς ἔβλεπε· ἐσυλλογίσθην, τί νὰ ἡτο ἄρα γε! ἐσυλλογίσθην ἐπίσης, ἀνὴ στέρησις καὶ ἀπογὴ εἶνε προτιμοτέρα ὅλων τῶν γηγένων ἀπολαύσεων, καὶ ἂν οἱ σκολύμους ἐδῶ κάτω φαγόντες θέλουσι πιτισθῆ ἀνανάσια ἐκεὶ ἐπάνω. Άλλ' ὥχι! ὁ τοὺς σκολύμους φαγὼν ἡτο ζῶν, καὶ ὁ τὸ ξύλον φαγὼν τὸ ἔφαγε. Ταλαίπωρε Αόρις!

Δὲν μ' εἶνε ἐν τούτοις ἐπιτετραμμένον νὰ λαλήσω ἐνταῦθα ἀκριβῶς περὶ ὅσων ἐσκέφθην, κ' ἔτι ὀλιγάτερον ν' ἀνακοινώσω τῆς σκέψεως μου αὐτῆς τὸ ἀποτελέματα. Θὰ καταβῶ λοιπὸν κ' ἐγὼ μ' ἐβραμένα γείλη εἰς τὸν τάφον, ὡς τόσοις ἄλλοι;

Μόνον κοινά τινα γεγονότα δύναμαι: ίσως ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα, ίνα συνυφάνω τοὺς μύθους οὓς συνήγγαγον διά τινος, κατ' ἐπιφάνειαν τούλαχιστον, λογικότητος. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἀναφέρονται: εἰς τὴν νίκην τοῦ χριστιανισμοῦ κατὰ τῆς εἰδωλολατρείας. Δὲν εἴμαι παντάπαιδι τῆς γνώμης τοῦ φίλου μου Κίτζλερ, ὅτι ὁ εἰκονοκλασικὸς ζῆλος τῶν πούτων χριστιγών εἶνε τοσοῦτον ἀξιοκατάκριτος. Δὲν ἦτο δενατάρων νὰ σεβασθῶσιν οὗτοι τοὺς ἀρχάδιους ναοὺς καὶ τὸ ἀγάλματα, διότι ἐν αὐτοῖς ἔζη ἔτι ἡ παλαιὸς ἐκίνη Ἑλληνικὴ φαιδρότης, ἡ ἀνειμένη ἐκείνη ζωὴ, ἣν ἐνόμιζε διαβόλου γέννημα ὁ χριστιανός. Τὸ ἀγάλματα ἐκεῖνα καὶ τοὺς ναοὺς αὐτοὺς ἐθεώρει ὁ χριστιανὸς οὐχὶ ὡς ἀντικείμενα μόνον ξένης λατρείας κ' ἐκλιπούσης θρησκευτικῆς πλάνης, γυμνῆς οἰαζόντης πραγματικότητος, ἀλλ' ὡς προμαχῶντας πραγματικῶν δικαιμάτων, ὡς ἐνόμιζεν ἐπίσης πραγματικῶς ὑπάρχοντας, διαβόλους ἀληθινοὺς, τοὺς Θεοὺς ἐκείνους, οὓς τὸ ἀγάλματα παρίστανον. Ότε οἱ πρῶτοι χριστιανοί, ἀρνούμενοι νὰ γονυπετήσωσι καὶ νὰ θύσωσι πρὸ τῶν ἀγάλμάτων τῶν Θεῶν, ἐσύροντο κατηγορούμενοι εἰς τὰ δικαστήρια, ἀπεκρίνονται πάντοτε, ὅτι δὲν τοὺς ἐπετρέπετο νὰ λατρεύωσι διάιμονας. Ἐπροτίμων νὰ μποστῶσι τὸ μαστύριον παρὰ νὰ δεξιώσουν οἰονδήποτε σεβασμὸν πρὸς τὸν διάβολον Δία, τὴν διάβολον Ἀρτεμιν, τὴν ἀρχιδιάβολον Ἀρροδίτην.

Ταλαίπωροι ἔλληνες φιλόσοφοι! οὐδέποτε κατώρθωσαν νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀντιλογίαν αὐτῆν, ὡς δὲν ἐννόησαν ἐπίσης βραδύτερον ὅτι, ἀντιμαχόμενοι πρὸς τοὺς χριστιανοὺς, δὲν συνηγόρουν ὑπὲρ

της παλαιᾶς, ἀποθανούσοις ἥδη, θρησκείας, ἀλλ' ὑπὲρ ζώστης πραγματικότητος! Διότι δὲν ἐπρόκειτο ν' ἀποδειχθῆ ἡ βαθεία τῆς μυθολογίας σημασία διὰ νεοπλακωνικῶν σοριστευμάτων, οὔτε νὰ μεταχγγισθῇ νέχες συμβολικῆς ζωῆς αἷμα εἰς τοὺς τεμνεῖταις Θεοὺς, καὶ νὰ γίνεται καθημερινὸς ὁ ἀγὼν πρὸς τὰς σκαιάς καὶ ὄλικάς ἐνστάσεις τῶν πρώτων ἐκκλησιαστικῶν πατέρων, οἵτινες βολταρικῶς σχεδὸν ἐνέπαιζον τὸν ἔθνικὸν ἴδιος χαρακτῆρα τῶν Θεῶν, — ἀλλ' ἐπρόκειτο μάλλον ἡ ὑπεράσπισις τοῦ Ἑλληνισμοῦ αὐτοῦ, τοῦ Ἑλληνιστὶ αἰσθάνεσθαι καὶ σκέπτεσθαι, καὶ ἡ πρὸς τὴν διάδοσιν τοῦ ιουδαϊσμοῦ, τοῦ ιουδαϊστὶ αἰσθάνεσθαι καὶ σκέπτεσθαι ἀντίδρασις. Τὸ ζήτημα ἦν, τί τῶν δύο ἔμελλε νὰ δεσπόσῃ τοῦ κόσμου, ὁ κατηρῆς, ζηρὸς, ἐγθρὸς τῶν αἰσθητικῶν ἀπολακύσεων καὶ ὑπὲρ τὸ δέον πνευματικὸς ιουδαϊσμὸς, ἢ ἡ φυιδρότης, ὁ πρὸς τὸ καλὸν ἔρως καὶ ἡ θαλερὰ τῶν Ἑλλήνων ἡδυπάθεια; Οἱ δραῖοι ἐκεῖνοι Θεοὶ δὲν ἦσαν τὸ κύριον ζήτημα. Οὐδεὶς ἐπίστευε πλέον εἰς τοὺς ἀμφροσίσδιμους τοῦ Ὀλύμπου κατοίκους, ἀλλ' ἀπέλκαιέ τις θείων διασκεδάσεων εἰς τοὺς νάοὺς των, τὰς πανηγύρεις των, τὰ μυστήρια των. Ἔστερον οἱ φυιδροὶ θίασοι τὰς κεφαλάς των μὲν ῥόδων, ἔχόρευον, καὶ κατεκλίνοντο περιγχρεῖς εἰς δεῖπνα ἢ καὶ εἰς γλυκυτέρας ἔτι ἀπολακύσεις:

Οὐλη ἐκείνη ἡ χαρὰ, ὅλος ὁ εὐθυγος; αὐτὸς γέγοντος ἀπήγησεν ἥδη πρὸ πολλοῦ, καὶ τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων ναῶν οἰκοῦσι μὲν πάντοτε, κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ λαοῦ, αἱ παλαιαὶ Ἑλληνικαὶ θεότητες, ἀπώλεσαν ὅμως, διὰ τῆς νίκης τοῦ Χριστοῦ, πάτσαν αὐτῶν τὴν ισχὺν, κατέστησαν πικρόχολοι διάβολοι, οἵτινες, κρυπτόμενοι τὴν ἡμέραν μεταξὺ ὕπων καὶ ξελωνῶν, ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν θρυμμάτων τῆς παλαιᾶς των λαμπρότητος, προέρχονται τὴν νύκτα, θελκτικοὶ τὴν ἀναβολὴν, ἐν ἀποπλανήσωσι καὶ ταγγηνεύσωσιν ἀνύποπτόν τινα ὁδοπέραν ἢ τολμηρόν τινα πλάνητα.

Η τοικύτη τοῦ λαοῦ δοξοία παρήγαγε τὰ θρυμματότερα μυθολογίματα, καὶ πλείστοι τῶν νέων ποιητῶν (1) ἤντλησαν ἐξ αὐτῆς τὰς ὠραιότερας των ἐμπνεύσεις. Σκηνὴ συνήθως εἶναι ἡ ἵταλικ καὶ ἡρως γερμανός τις ἵπποτης, δστις, ἔνεκεν

τῆς νεανικῆς του ἀπειρίας ἢ τοῦ λιγυροῦ τοῦ ἀναστήματος, σαγηνεύεται διὰ τῶν θελκτικωτάτων γοήτρων τῶν ὄφαίων διαιρόνων. Ορείαν τινα φθινοπωρινὴν ἡμέραν περιφέρεται ὁ ἵπποτης μονήρης, ὅνειρα πλάττων, ἀναπολῶν ἵσως τοὺς πατρίους δρυμῶνας καὶ τὴν ξανθὴν κορασίδα, ἢν ἀφῆκεν ἐκεῖ, ὁ ἐλαφρομύελος! Ἀλλ' αἴρνης ἵσταται πῷ μαρμαρίνου τινος ἀγάλματος, καὶ μένει κατάπληκτος εἰς τὴν θέαν του εἶναι ἵσως ἡ Θεά τοῦ κάλλους: ἵσταται ἀντιμέτωπός της, καὶ ἡ καρδία τοῦ νέου βαρβάρου καταλαμβάνεται μυστικῶς ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ τῆς γοήτρου. Τί βλέπει; οὐδέποτε εἶδεν ἄλλοτε μέλη τοσοῦτον ἡκδινὰ, καὶ ὑπὸ τὸ λευκὸν ἐκεῖνο μάρμαρον μαντεύει πολὺ πλείονα ζωῆς, ἢ ὅσην εὑρέ ποτε εἰς τὰς πορφυρᾶς παρειάς, τὰ ἐρυθρὰ χείλη καὶ τὰ λευκὰ τῶν πατριωτίδων τοῦ σώματα. Οἱ λευκοὶ ἐκεῖνοι ὀφθαλμοὶ ἀτενίζουσιν ἐπ' αὐτὸν τοσοῦτον ἡδυπαθῶς καὶ τοσοῦτον περιλύπως συνάμα, ὥστε τὰ στήθη του πληροῦνται ἀγάπης καὶ ἑλέου, ἑλέου καὶ ἀγάπης. Ἐκτοτε ἐπαναλαμβάνει συγχότερον τὸν ὑπὸ τὸ ἀρχαῖα ἐρείπια περίπατόν του, καὶ ἔσειζονται οἱ περὶ αὐτὸν μὴ βλέποντές τον πλέον οὔτε εἰς τοὺς πότους οὔτε εἰς τὰς ὄπληστικάς. Παράδοξοι δὲ φῆμαι σχολιάζουσι τὴν ὑπὸ τὰ εἰδωλολατρικὰ λειψανα διατριβήν του. Πρωτίν τιγα εἰσορμῷ ωχρὸς καὶ τεταργμένος εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, πληρώνει τὸν λογχαριασμόν του, συσκευαζεὶ τὸν σάκκον του, καὶ σπεύδει ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις. Τί τῷ συνέδῃ;

Ἅμερχν τινα, λέγεται, ἐπορεύθη μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου, ἀργότερον παρὰ τὸ σύνηθες, πρὸς τὰ προσφιλῆ του ἐρείπια, ἀλλ' ἐνεκεν τοῦ ἐπερχομένου σκότους δὲν ἥδυνατο ν' ἀνεύρῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἐπὶ ὥρας ἀλοκήρους ἔμενε θεωρῶν τὸ ἄγαλμα τῆς ὄφαίς Θεᾶς. Μετὰ μαρκάν περιπλάνησιν εὑρέθη αἴρνης περὶ μέσας γύντας ποὺ τινος ἐπαύλεως, ἢν οὐδέποτε ἄλλοτε είχεν ἦδε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ δὲν ἔξεπλάγη ὀλίγον ὅτ' ἔξηλθον αὐτῆς ὑπηρέται δαδοφόροι καὶ τὸν παρεκάλεσαν ἐν δύναματι τῆς Κυρίας των νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Πλὴν πόσον ἔτι προέβη ἡ ἐπιπληξίς του, θτε, εἰσερχόμενος εἰς εὐρεῖαν καὶ κατάπλωτον αἰθουσαν, εἰδὲ γυναικά τινα περιπτατοῦσαν ἄνω καὶ κάτω, κατάμονον, καὶ καταπληκτικῶς δμοίσιν, τὸ ἀνάστημα καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ, πρὸς τὸ εὔμορφου τῆς ἀγάπης του ἄγαλμα. Τοσοῦτον δὲ μᾶλλον ὄμοιάζε πρὸς τὸ μαρμάρινον ἐκεῖνο ἄγαλμα, καθόσον ἐφόρει χιονόλευκον μουσελίνην καὶ τὸ πρόσωπόν της ἦτον

(1) Τῶν γερμανῶν ἐννοεῖται τοῦτο ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ὑποσημειώσωμεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, καθό μᾶλιστα ῥητῶς προστεθειμένον παρὰ τοῦ συγγραφέως εἰς τὸ γαλλικὸν κείμενον. Σ. Μ.

έκτακτως ωχρόν. Ότε δὲ ιππότης προσῆλθεν αὐτῇ, ταπεινῶς ὑποκλίνας, τὸν ἐθεώρησεν ἐπὶ μακρὸν σοῦσαρά καὶ συγώσα, τέλος δὲ τὸν ἡρώτησεν ἀνὴπείνα. Οἱ ιππότης ἥσθιαντο τρέμουσαν τὴν καρδίαν του εἰς τὸ στῆθός του, ἀλλ' εἶχεν ἐν τούτοις γερμανικὸν στόμαχον, συνησθάνετο μετὰ τὸν πόλυωρον αὐτοῦ δρόμον, ἀκατάσχετον τὴν ἀνάγκην ὑλικῆς τινος ἀναστυλώσεως, καὶ εὔχαριστως ἤκουε προτείνουσαν τὴν ὕραίναν κυρίκην, νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἑστιατόριον. Ἐλαχεῖν αὐτὸν ἐκείνη φιλικῶς ἀπὸ τῆς χειρὸς, αὐτὸς δὲ τῇ παρηκολούθησε δι' ὑψηλῶν καὶ ἀντηγούντων δωμάτων, ἀτινά, βίᾳ ὅλης των τῆς λαμπρότητος, προέδιδον φοβεράν τινα ἐρήμωσιν. Αἱ πολύφωτοι τῶν λυχνίδι ἔξηπτον ὕγρὸν καὶ φανταστικὸν φῶς ἐπὶ τοὺς τοίχους, οἵτινες ἦσαν κατάγραφοι ἐξ εἰδωλολατρικῶν ἐρωτολογημάτων, παριστάντων, ἐν παραδείγματι, τὸν Πάριδα καὶ τὴν Ἐλένην, τὴν Ἀρτεμιν καὶ τὸν Ἐνδυμίωνα, τὴν Καλυψόν καὶ τὸν Θόδοσσέα. Μεγάλα μυθώδη ἄνθη ἀνέπτυσσον ἐντὸς μαρμαρίνων, παρὰ τὰς κιγκλίδας τῶν παραθύρων τεταγμένων, ἀγγείων τὴν σφριγώσάν των βλάστησιν καὶ ἀνέδιδον νευρικήν τινα καὶ καρηκαρικήν ὁσμήν· δὲ ἀνεμος ἐστέναζεν ὡς τις ἐπιθάνατος διὰ τῶν ἑστιῶν. Όταν ἔφθασάν εἰς τὸ ἑστιατόριον, ἐκάθησεν ἡ ὥραία γυνὴ ἀπέναντι τοῦ ιππότου, οἴνοχοοῦσα, καὶ προσφέρουσα αὐτῷ τὰ ὕδραιάτερα τῶν ἐδεσμάτων. Πολλὰ τοῦ δείπνου ἐκείνου ἔζεινεσαν βεβαίως τὸν ιππότην. Ότε ἔζητοσεν ἄλας, λεῖπον ἀπὸ τῆς τράπεζης, ἀποτρόπαιος σχεδὸν δυσαρεσκείας σπασμὸς συνέστειλε τὴν μορφὴν τῆς ὥραίας, καὶ μόλις μετὰ ἐπινειλημένην τοῦ ιππότου αἴτησιν διέταξε, προφανῶς ἄκουοσα, τὸν ὑπηρέταν ἢν φέρωσι τὸ ἀλατοδοχεῖον· οὗτοι δὲ ἀπέθεσαν αὐτὸν τρέμοντες ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἔχυσαν μάλιστα τὸ ἱματίον τοῦ περιεχομένου. Εὖ τούτοις δὲ γενναῖος οἴνος, δὲ κατερχόμενος ὡς λάβα διὰ τοῦ λάρυγγος τοῦ ιππότου, κατέστειλέ τὸν μυστηριώδην τρόμον, δοτις πολλάκις τὸν κατελάμβανε· ἔγεινε μάλιστα βαθυτὸδὸν ἐμπιστευτικὸς, τὸ ἥθος του ἐφαιδρύνθη, καὶ οὗτος ἡ ὥραία γυνὴ τὸν ἡρώτησεν, ἀνὴπείνα· εἴνες δὲ ἀγάπη, φλογερά του φιλήματα ὑπῆρξαν ἡ ἀπάντησις. Μεθύσας ἔξειρωτος, ζειως καὶ ἐκ τοῦ γλυκέος οἴνου, ἀπεκοιμήθη μετ' ὀλίγον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τρυφέρᾶς οἰκοδεσποίνης. Ἀλλ' ὅμως ἄγρια ὄνειρα ἐτάραξαν τὸν νοῦν του, ὡς τὰ φοβερά ἐκείνα φαντασμάτα, ἀτινά βλέπομεν συγνήθως κατὰ τὸν ληρὸν νευρικοῦ πυρετοῦ. Ότε μὲν

ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε τὴν γραίαν του μάμμην, καὶ θημένην οἵκοι ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ της θρονίου, καὶ ὑποψιθυρίζουσαν κατεσπεύσμενως τὴν νυκτερινὴν της προσευχὴν· ἄλλοτε δὲ ἡκουε τὸν ἐμπαικτικὸν κιχλισμὸν κολοσσιαίων νυκτερίδων, περιπταμένων κύκλῳ του μὲν ἀνημμένας λαμπάδας εἰς τοὺς ὄνυχας· θεωρῶν δὲ αὐτὰς προσεκτικώτερον, ἀνεγνώριζε τοὺς ὑπηρέτας οἵτινες τὸν εἶχον ὑπηρετήσει ἐπὶ τραπέζης· τέλος ὠνειρεύθη ὅτι ἡ ὥραία οἰκοδέσποινα μετεμορφώθη εἰς ἀποτρόπαιον τέρας, καὶ ὅτι αὐτὸς δὲ ἕδιος ἐν ἀγωνίᾳ θανάτου ἥρπαξε τὸ ξίφος του καὶ τῆς ἀπέκοψε τὴν κεφαλήν. Μόλις ἀργὰ τὴν πρωταν, ἐνῷ ἥδη ὁ ἥλιος εἶχεν ὑψωθῆ ὑπὲρ τὸν ὄριζοντα, ἔξύπνησεν ὁ ιππότης. Άντι ὅμως τῆς λαμπρᾶς ἐπαύλεως ὃπου ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε διανυκτερεύσει, εὑρέθη ἐν μέσῳ τῶν γνωστῶν του ἐρειπίων, καὶ εἶδε μετ' ἀποτρόπαιάσεως ὅτι τὸ ὕδραιον ἄγαλμα, ὅπερ τόσον ἥγάπα, εἶχε πέσει κάτω τοῦ βάθρου του, καὶ ἡ ἀποκοπεῖσα κεφαλή του ἔκειτο πρὸ ποδῶν αὐτοῦ.

(ἀκολούθει)

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

(Συνέχεια, ίδε φυλλάδιον 33).

VI.

EΑΝ ἥδη συμπαραβάλλωμεν τὰς τρεῖς ταύτας διαδοχικὰς περιόδους, ὑπὸ τὴν οἰκογενειακὴν ἔποψιν καὶ ὡς πρὸς τὴν τῶν γυναικῶν θέσιν, ἀνευρίσκουμεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς βαρβαρότητος οἱ χαλαροὶ εἰσέτι πολιτικοὶ δεσμοὶ εἰσὶ μοναρχικοί, καὶ ὅτι ἡ ἀσθενής καὶ ταλαντευομένη ὑπαρξίας τῆς ἐπικρατείας εὑρίσκεται ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν σύστασιν τῆς διὰ τῆς μονογαμίας ἰσχυρῶς στερεωθεῖσης οἰκογενείας.

Αἱ τρεῖς αὐταὶ γενικαὶ καταστάσεις, δὲ ἐστιν ἡ ἀτέλεια καὶ ἡ ἀτασθία τῶν πολιτικῶν θεσμοθεσιῶν, τὸ μοναρχικὸν πολιτευμα παρ' ὃ ἡ φυσικὴ ἀρχὴ τῆς διαδοχῆς ἐπικρατεῖ τοῦ μᾶλλον ἀφροτημένου δικαιιώματος τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἡ μονογαμία, συτελοῦσιν οὐσιωδῶς εἰς τὴν ὑπερίσχυσιν τῶν γυναικῶν· θέλουμεν δὲ ἀποδεῖξει ἀκολούθως ὅτι χα-